

DRØMMEN OM BARNDOMMEN

De tusinde insekters flagren i gamle syltetøjsglas og gulvbræddernes knirken over hovedet danner en organisk stilhed omkring Rita, der med bastant fyldte toner i den lavtloftede kælder med sit lille spejl i hellig enfoldighed. Hun friserer sit hår. Fanget i sindets gyldne halvmørke. Léolo dukker op og giver hende en salivaindsøbt pille, som var det en oblat.

Det er bare et af barndommens korte, sanselige glimt, som Léolo omhyggeligt nedfælder i sin dagbog. Glimt, hvor grænsen mellem drøm og virkelighed opløses. I dagbogen skifter begreberne normal og gal betydning, og Léolo prøver desperat at undslippe sin families genetiske forbandelse. Han tror sig nemlig det eneste normale menneske i familien og forsøger at drømme sig ud af sindssygen, men samtidig kasserer han rask væk sine fantasier og smider dagbogsbladene ud. Disse bliver

dog samlet og bevaret af den mytiske skikkelse, Ordttæmmeren, der gradvist får en kladde til fortabelsens bog. Og dermed på sin vis til filmen *Léolo*.

Barndommen står drømmeagtigt varmt og grumt for os, når den betragtes gennem Léolos på samme tid vidende og naive øjne, men vi får intet holdepunkt, der kan bekræfte Léolos syn og kan derfor ikke skelne mellem bedrag og virkelighed, for Léolo har en løbsk fantasi. Han er en drømmer, der flygter fra familiens hverdag og begyndende sindssyge ind i en drømmeverden af sol og skønhed.

Den æstetiske Bianca repræsenterer denne drømmeverden, idet hendes sang er så smuk, at sydets lys, skinner ind på Léolo i værelset, han deler med sin muskelsvulmende bror. Hans følelser til hende, bliver til udbruddet: 'Mit liv, min kærlighed, mit Italien.' Hun er indgangen til et postkortagtigt Italien, der står i skærende kontrast til den canadiske sammentrængte horisontløse bytil-

værelse, men han røber aldrig sine følelser for hende, for de er skilt af tiden og en aldersforskel på to år. I stedet vender hans frugtbare sindssyge sig indad.

Den 41-årige instruktør Jean-Claude Lauzon spiller her i sin anden film virtuost på sit fuldtoneede register fra solgylne drømme til fækaliebrun virkelighed. Den drømmeagtige konsistens gemmer sanseindtryk, der med en drømmens logik er åben for alle tolkninger og forståelser, men det er også filmens store svaghed, for et sted bag insekternes flagren og gulvbræddernes knirken lyder det hult, man hører konstruktionen knage under sin egen vægt.

Henrik Uth Jensen

Léolo (...) Canada 1992. I: Jean-Claude Lauzon. F: Guy Defaux. K: Michel Arcand. Medv: Maxime Collin, Ginette Reno, Julien Guimard, Denys Arcand.

T J E K

Høj pistolføring 33 1/3 – den ultimative fornærmelse (Naked Gun 33 1/3 – The Final Insult), USA 1994. I: Peter Segal. Medv: Leslie Nielsen, Priscilla Presley, George Kennedy.

Frank Drebin, den imbecile men i sidste ende altid heldige politimand, er tilbage i god form. Godt nok er han lige gået på pension, men glæden ved at skyde folk med tjenestepistolen får Drebin med på en hemmelig mission, der ender med at skabe kaos ved Oscaruddelingen. Farcen vælter rundt i en sund blanding af vittigheder og platheder, befriende ofte ukommenteret af historien og personerne, hvilket til gengæld stiller krav til tilskueren: at få fuld valuta for pengene kræver 100% koncentration af seeren. Morsomhederne, der fortsætter helt ud i efterteksterne, rummer traditionen tro små træfsikre satiriske stik til andre film, lige fra *Hvidglødende* til *The Crying Game*.

Ole Steen Nilsson

The Snapper (...), UK 1993. I: Stephen Frears. M: Roddy Doyle. Medv: Tina Kellegher, Colm Meaney, Ruth McCabe.

The Snapper (det betyder en 'smutter' – altså et barn) har alt hvad en god komedie skal have. Vi ved jo fra bl.a. *Mit smukke vaskeri* (85) og *Farlige forbindelser* (88), at Stephen Frears kan sit håndværk og mere til, og det er om muligt endnu mere nødvendigt, hvis man vil lave en morsom film fremfor en alvorlig. Vi herhjemme kunne måske have gavn af at erkende dette forhold. Her i landet er der så megen snak om, at vore films ringe kvalitet skyldes svage manuskripter, og det kan godt være, at det er rigtigt, men en talentløs instruktør kan altså ødelægge selv det bedste manuskript, så vi skulle måske lige ta' og bringe den sag i orden, før vi kaster os over manuskripterne. I *The Snapper* er der styr på det hele – både instruktør og manuskript. Filmen er anden del af Roddy DoYLES *Barrytown Trilogy*, hvoraf Alan Parkers *The Commitments* (91) er den første, og herfra genkendes også indtil flere skuespilleransigter. *The Snapper* er det levende eksempel på, at en god historie er en historie, der er godt fortalt. Filmen handler om en ung pige, der bliver gravid med sin venindes far. Hun bor stadig hjemme hos sin store familie i verdens mindste ruin af et fuldkommen smagløst rækkehus... det ku' dårligt være værre! Men historien, der sådan set ikke er længere, er både spændende og sjov. Familiemedlemmerne er – som sådan nogle er flest – flinke og lidt skøre, så selv-

om hele sceneriet lægger op til socialrealisme af den mest deprimerende skuffe, så er der ingen grædekoneminer her. Sådan er virkeligheden heldigvis også engang imellem, og *The Snapper* er en dejligt virkelig film.

Maren Pust

Hva' så, Gilbert Grape? (What's Eating Gilbert Grape), USA 1993. I: Lasse Hallström. Medv: Johnny Depp, Juliette Lewis.

Svenskeren Lasse Hallström (*Mit liv som hund*) fortæller i *Hva' så, Gilbert Grape?* en stilfærdig historie om en ikke helt almindelig amerikansk familie i en udørk i Iowa. Johnny Depp spiller den – til ungdomsløvsind grænsende – dørse Gilbert Grape, der ikke stiller de store fordringer til tilværelsen, men pligtskyldigt plejer sin 300 kilo tunge, enlige mor, sin autistiske bror og en halvhjertet affære med en midaldrende gift kvinde. En dag kommer en ung pige (Juliette Lewis) til byen, og får vendt en smule op og ned på begreberne. Ikke umiddelbart ophidsende stof, men Hallström udvirker i al diskretion mirakler med en bevidst underspillet handling, der levner masser af rum for fint og nuanceret skuespil.

Johnny Depp er nærmest casted against type, og Leonardo DiCaprio leverer som den autistiske lillebror en uforglemmelig indsats, der da også indbragte en velfortjent Oscar-nominering. Juliette Lewis spiller både charmerende og intelligent, og kødbjerget Darlene Cates er både sympativækkende og grotesk i al sin moderate væld. Lasse Hallström har på ubesværet vis skabt et stykke americana, der er både se- og troværdigt.

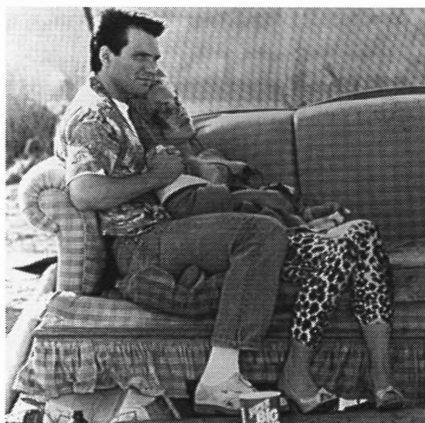
Kim Foss

Fanget af fortiden (Carlito's Way) USA 1993. I: Brian De Palma. Medv: Al Pacino, Sean Penn, Penelope Ann Miller.

Brian De Palma kan meget med et steady cam. Konstant, ofte meningsfuldt, bevæger det sig rundt i rummene, rundt om personerne. Og blot indledningen i cirkulære slow motion og sort-hvid, demonstrerer en billedbemestring ikke mange gør han efter. Og han kan skabe stemninger af natklub a la 30'ernes og 40'ernes film, komplet med chefkontor op ad trappen på svalegangen, bag skyggekastende persienner og med pengene i en boks bag spejlet. Man venter næsten at se Rita Hayworths *Gilda* komme smygende ind på scenen. Alligevel bliver det altsammen til for lidt i denne bundtraditionelle historie om den aldrende gangster der vil slå ind på hæderlighedens snævre vej, men blot lige skal skaffe penge til at etablere sig for og desuden skylder sin sagfører en tjeneste. Selv Al Pacino er en kliché med rusten stemme, tunge øjne og tung puertoricansk accent. Og så smart han er, overrasker det, at han ikke lige så hurtigt som enhver tilskuer har gennemskuet Sean Penns kokainsniffende slibrige ål af en advokat. Inden de 2½ time er ovre har man stort set mistet interessen for Carlito og hans tragiske skæbne som De Palma bruger til at brillere, mere end bevæge.

Dan Nissen

True Romance (...), USA 1993. I: Tony Scott. Medv: Christian Slater, Patricia Arquette.

Quentin Tarantino (*Håndlangerne*) har skrevet manuskript til denne eksplosive og moderigtige actionfilm, der stjæler med arme og ben, navnlig fra John Woos voldsomme Hong Kong-film og *Vilde Hjerter* af David Lynch. Cocktailen er derefter krydret med træfsikre optrædere af Dennis Hopper og Christopher Walken, der begge er på besøg fra tidligere roller i andre film. Referencerne er strøet rundt i filmen med gavmild hånd, og leverer masser af stof til alle de instinktive semiotikere, der måtte findes blandt publikum. Christian Slater ernærer sig ved at arbejde i en tegneseriebutik og bruger al sin fritid på Kung Fu-film. I fødselsdagsgave forærer hans chef ham en call girl (Patricia Arquette), og det bliver naturligvis til den store kærlighed. Undervejs kommer parret uheldigvis i besiddelse af en kuffert fuld af kokain, og så går den vilde flugt med politi og gangstere lige i hælene. Tony Scott har instrueret tungt og solidt med reklamefilmsagtige smukke billeder, men man kunne godt ønske at skuespillerne ikke var reducerede til de rene tegneseriefigurer. Filmen vises uensureret herhjemme, så vi får sikkert et mord eller tre flere for pengene end det amerikanske publikum. Når nu det er blevet så mondænt med seriemordere og pludselig død kunne man egentlig godt ønske sig lidt mere.

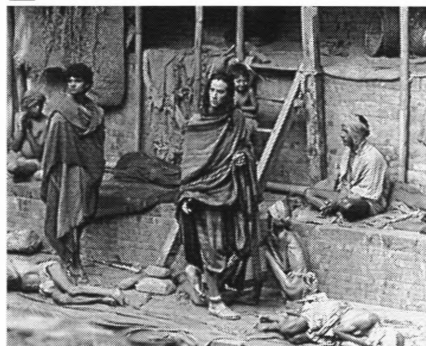
Kim Foss

Lille Buddha (Little Buddha), USA 1993. I: Bernardo Bertolucci. Medv: Keanu Reeves, Bridgit Fonda.

Bertolucci vil åbenbart nu både forsøge at nå Østen og Vestens publikum med bombastiske midler i *Little Buddha*. Vi får vores vestlige turistnysgerrighed tilfredsstillet med utroligt flotte billeder fra både Bhutan og Nepals helligdom. Østpublikummet opnår bonus med en kontinuert fortælling om prins Siddharts udvikling til Buddha, som både har aner i den tegneseriebog der gives til det potentielle reinkarnationsemne i USA og stilistisk tilpasning til metafysisk indisk film: En anmædende gylden lod der næsten sætter indisk film i skammekrogen – osse hvad special effects angår med bukkende grene og en skærmende brilleslange samt koncentriske auraer. Siddhartahistorien udløses simpelthen hver gang drengen i det iskolde blå arkitektoniske fængsel med vidt udsyn over Seattles skyskraber-city scape råber Mom, come and read to me! Seattle opnår Østens gyldne skål da lama Thunderbolts aske sænkes i Stillehavet. Bertolucci forsøger at få reinkarnationshistorien synkværdig ved at lade det amerikanske medium mor være skeptisk matematiker. Det gør hende teoretisk i stand til at forstå, at afgørende ting i livet er mest interessante. Men det er faderen, der følger drengen på rejsen, efter der er gået kuk i det amerikanske forretningsliv med død til følge. Drengens mentale tilstand gøres der ikke meget ud af, og det er nok det klogeste træk fra Bertoluccis side. Det bliver svært overfor producenterne fortsat at legitimere hans åbenbart umættelige rejsejyst.

Carl Norrested

Tombstone (...) USA 1993. I: George P. Cosmatos. Med Kurt Russell, Val Kilmer, Michael Biehn.

Wyatt Earp og opgøret ved O.K. Corral er det stof legender er lavet af. Cosmatos' nye version af historien vil både udfylde den med realistiske, historisk korrekte detaljer, men også arbejde videre med de filmiske myter, der her bliver ført a jour til samtidige ditto med direkte referencer til *Pale Rider* og ekko fra kedsommelige Cosmatos-skabninger som *Rambo*, og den italienske westerns tolkning af de amerikanske filmmyter. Trods de elaborerede udenværker som miljø og geografi, og dertil William A. Frakers detaljefyldte smukke foto, bliver resultatet konturløst og fladbundet med Corral-opgøret som et godt koreograferet og orkestreret midtvejsopgør, efterfulgt af en montagejappende og spændingsdrænet alt for lang sidstedel af selvrepererende nedskydninger. Westerngenren får ikke her nyt liv, selvom filmen formodentlig overhovedet er kommet til verden i lyset af *De nådesløse* og *Danser med ulve*.

Dan Nissen